

BALOGH DÁVID

A hús vége és a test feladata

Elhagyatott vagy, mint a tested. Nincs helye a testnek, nem illik a világ rendjébe, mert ott készült a világban, de magánhasználatra. Vidd haza a világból ezt a darab világot! Szakítsd ki, lakd be, formáld, ápolj, gyógyítsd, építsd! Élvezd, gondozd, oszd meg!

Az vagy, amit megeszel, de nem olyat eszel, amilyen vagy, olyat nem ehetsz; csak olyat, amilyen kapható, amilyenné formálható egyáltalán valaki abból, ami elérhető. Nem ehetsz egy frissen elejtett állat gőzölgő belső szerveiből, pedig bestiális vagy; nem építheted fel magad pillangószárnyakból, pedig légies vagy, mint egy balerina. Nem lehetsz ragadozó, csak *húst fogyasztó*; nem lehetsz organikus, csak *organikusát előnyben részesítve fogyasztó*. Te a tested vagy, a tested pedig a fogyasztó világ maga.

Egyenlet a tested; bevétel, művelet, kimenet: kiadások, profit. Veszteséges test vagy, drágán tartod fenn, mert kényes vagy, de nem a testedért fizetnek, és nem is kell senkinek a tested. Nyereséges test vagy, sokan használnak, és ez neked is jó, vagy nem jó, de megéri, minden kiadásod busásan megtérül; jól prosperáló prosti vagy. Igénytelen vagy és senkinek nem kellesz, nullszaldós test vagy, az ilyen hamar rákos lesz és meghal, a piacon nincs stagnálás, csak növekedés. (A rák növekedése a nemnövekedés büntetése a halál térbeli növekedése által. Önkormányzati hivatalok is utalhatnának ki rákot a feleslegessé vált munkaerőnek.)

Hibákat építesz a testbe, aztán rossz irányba javítod majd, nem lehet visszafele le-építeni, mert fogyókúrázol és elromlik egy szerveid, de nem lesz kisebb a hasad; elromlik a fogad, de nem lesz kisebb a tokád. Mindenki ráfázik, aki mást kér meg rá, hogy nyúljon a testbe, *helyette építse*, alakítsa, a plasztikázott arcból úrlény lesz, „*Figyelem: nemtest!*” – üvölti az arca.

Aki sokat gondolkodik és jól, annak szép lesz a teste, mert a gondolat jól-íveltségét magára ölti a lélek háza is (Nietzsche). Aki nemgondolkodó testet termel/teremt, annak soha nem lesz szép meg érdekes szelleme sem, mert nem tudja magára öltetni a gondolat formáját; minden gondolat, ami eléri, elfullad valahol valamelyik nagy, tompa kiszögellésben; elakad, elhal egy jellegtelen, ormótlan homlok alatt, egy megnyúlt, aszimmetrikus fülcimpa eltaszítja, eltorzítja a gondolatot: a mafla szó ugyanúgy jelentheti az értelem elégtelenségét és az idéetlen kinézetet. (Ironikus, hogy a magyar filozófiai levelezőlista is MaFLa néven fut.)

A náci hittek a test kultuszában, de a saját képükre akarták formálni, ez lett a futurista gép-test, olyan, mint egy karabély: a náci test a fegyvergyártás tartozéka csupán, ahogy a bolsevik test a gyár alkatrésze. Gépfegyver, gépember, gyárember, embergyár – a 20. század történelme címszavakban.

A testépítő ekvivalense a paranoid skizofrén; utóbbi úgy biztosítaná be magát a saját szelleme elhallgatása esetére, hogy megkettőzi azt: magához szól, de végül idegen hangokat hall – megőrül. A testépítő

erős emberi testet akar, ezért megsokszorozza magát, de végül amorf, nem-hús, nem-emberi testet kap, tönkrement belső szervekkel, impotenciával.

Mert a test bölcs, és a szellem is test.

Vajon az antik görögök mit szólnának ehhez a sok merev gerincű, gerincsérves filozófiaprofesszorhoz?

Azt mondják, az ideális ülőalkalmatosság a gerinc szempontjából az ülő-labda, mert nem támasztja meg a hátat; rákényszeríti, hogy természetes pozíciót vegyen fel. A megtámasztott gerinc politikai ekvivalense a jóléti európai állam volt: megtámasztott, hogy lassú halálra ítéljen a munkaerőpiacon, ahogy a háttámla a gerincet. A neoliberais kapitalizmus ekvivalense olyan ülőalkalmatosság lehetne, ami nem is tart meg, de gyorsan felőröl, hogy ne kelljen az egészségügy- és a nyugdíjrendszeren keresztül sokáig fenntartani. Talán a régi óriáskerekű bicikli (velocipéd) lehet ilyen, amit ha nem tekersz, egyből elesel, és jól bevered magad.

A szép testű, fiatal forradalmárok mindig disznónak gondolták és ábrázolták a politikust és az üzletembert. A disznó teste termelt hús. Kiló, köbméter: hústömeg. A yippiek egy disznót jelöltek az elnökválasztás alkalmából rendezett happeningjükön. „Bármelyik jelölt nyer, úgymint egy disznó fog nyerni” - mondta Abbie Hoffman.

Amelyik fiatal nem akarja lerázni a kapitalizmust, mert természetesnek tekinti, hogy alá kell rendelődnie, az természetként tekint a mesterséges gépre, a húsgyárra trenírozza magát. A karrierista menedzsmentszakos főiskolás olyan, mint egy kismalac, a csinosabb újévi malac, citrommal a szájában, a fogadások, céges bulik meg az upper class világa csábítja. Csik kokain, puha bőrülés a BMW-ben, befolyásos disznó-barátok, a szexpiac hentesvilága.

Szerencsés vagy, ha a test beszél hozzád, például a betegségen keresztül. A hirtelen halál a párbeszéd felmondása a test részéről, a kommunikáció képtelenségét követi.

Amit mond, azt mindig a társadalomról mondja, hisz ott készül, ott *készítetted*, ott *termelted* és oda. Lehet, hogy rossz helyre termelted, és tönkretesz a munkád. Lehet, hogy rosszul termeled, mert hasfájós, hatfájós kapcsolatban élsz. De a termelt test mindig beteg valamennyire, ezt tudnod kell, ahogy a gazdaságot célként tételező társadalom is a betegség társadalma. „Chrematistika” - így hívta Arisztotelész a profitközpontú gazdasági logikát, élesen megkülönböztetve az „ökonómiától”, a szükségletközpontú praktikus gondolkodástól. De ahogy minden betegség, úgy a kapitalizmus is véget ér egyszer. A krematórium nem üzemel örökké...

A szellem is test... A szellemi formák testi formákat hoznak létre, és a szellemi portékák el is csaphatják a gyomrot, gyorsabb mérgezést okozva, mint a fizikai táplálék (Montaigne).

A regény hagyományosan a tespedő asszonyok testéhez idomult, és tespedő asszonytestet termel; a tudományos könyvek a tespedő tudós hátfájós testéből sarjadnak, és azt is termelik ki. Kevesen vállalkoznak szabadabb formákra, mert szabadabb életre is kevesebben tesznek kísérletet. Ahol nincs kísérleti irodalom, ott nincs kísérletező szellem, eleven test és merész élet sem. „Ahhoz, hogy írni tudjanak, olvasniuk kell megtanulniuk, ahhoz, hogy olvasni tudjanak, élni kell tudniuk” (Debord).¹

1 Guy DEBORD - Gianfranco SANGUINETTI, *Theses on the Situationist International and its Time* 29. §, <http://www.cddc.vt.edu/sionline/si/sistime.html>.

A szellem is úgy számolja fel magát, ahogy a test. Ahogy a termelt hús sem test, úgy az üzemszerűen előállított tudományos ipar sem szellem. A szellemi dolgokkal foglalkozni kívánó fiatal előtt csak a tudományos pálya áll nyitva, ha szerencséje van. A könyvtárak cirkulált, bacilusos levegője, a konferenciaindusztriális formális, antierotikus világa, a publikációs-verseny keltette szorongás viszont petyhüdt, impotens nem-szellemet eredményez. „Nem érzitek úgy, mintha átverték volna titeket?” – kérdezte Johnny Rotten az utolsó Sex Pistols-koncerten (a kultúripar kellős közepén).

Ez az írás egy vers.²

Ne termelj szellemet, legyél test! Ne termelj testet, legyél szellem! Persze ez nem ilyen egyszerű. Alkukat kötsz, de nem a saját üzletedét. Húst termelsz, és a szellemed álmodik. A szellemed álma a test. A test beszél hozzád, de nem a termelés nyelvét, hanem az életét. Te ébren csak a termelés nyelvét beszéled, ezen kérdeznek tőled, ezen tervezel, ezen félsz. Amikor felkelsz, az erős ellenfénytől már nem látsz semmit. Ipari ébrenlét posztindusztriális szorongással.

A szerelmes test otthon van a saját világában és idegen mindenhol máshol. Az elhagyott szerelmes legnagyobb ellensége a test emlékezete, lélekké kell párolnia a múltat, hogy úgy váljon testté.

A hódító, a modernitás (egyik) ősmítosza szorongó hús, az elveszettségben berendezkedő, filigrán démon, szinte testetlen szellem. Már nem érez, nem szerelmes, de még nem kalkulál. Már nem tiszta művész, de még nem is üzletember. A kapitalizmus későbbi korszakainak filmjei azért szeretik annyira a kalandor alakját, mert mindig az előző korszakokat értik meg az aktuális médiumok (McLuhan). Amikor a fehér rockénekes *Back Door Mant* énekel (néger blues, a besurranó titokzatos hódítóról), akkor már mindenki csak szórakozóhelyeken meg munkahelyeken ismerkedik. (A szellem álma, a nem létező test.) – Aztán már az énekesről is csak beszélnek, emlékeznek rá, de nem értik.

A legutóbbi modernitásmítosz az önpusztító. Nirvana – *Trainspotting*. Amy Winehouse – *Rehab*. Az önpusztító szellem a test nullpontja. Az anti-termelő mítosza. A leépülés építője.³ *Karambol* (Ballard-Cronenberg). A termelés roncsai. A sovány heroinistának a bordája látszik, az autónak is a váza. Az emberi torzó is gépi roncs, és a gép romja is emberi maradvány. Gyönyörűek. Aszexuálisak és erotikusak. Perverz és megközelíthetetlen világ. Heroizmusa abban áll, hogy az önpusztítás, mint önmegbetegítés, túl van a polgári stagnálás és rendszerben való legitim leépülés világán is. Az alkoholista proletár nem

2 Ne vidd be filozófia szemináriumra, mert csak elmondják, hogy ezt már a Lefebvre (tér termelése), Deleuze (embergép, test szervek nélkül), meg Agamben is mondta hasonlóan, fulladj bele a piacra termelt elméletárujukba, amit kilóra gyártottak. (Lefebvre-ről tudni, hogy diktálta a sok száz oldalas könyveit, hogy többet tudjon kiadni, bár ha olvashatatlan is sokszor.) Inkább legyél szellem!

3 Már a punk is rátalált az önpusztításra. Hogy egy magyar klasszikust idézzek: „Nyűg a testem, utálom / Miért tart rövid pórázon / Lassú gondnal mérgezem / Halálig facsarva” (QSS). Az itt megidézett kilencvenes, korai kétezres évekbeli reneszánsz egyébként nem is tartott különösebben igényt eredetiségre, mégis talán apolitikusságánál fogva tisztábban jeleníti meg, amiről beszélünk.

önpusztító mítosz, mert legálisan megy tönkre, ahogy megírták. Az önpusztító hős csak magához lojális és illegális. Nem a rendszer logikáját testesíti meg, hanem az ellentétét, vagyis pontosan azt, amit a dolgozó ember nem érhet el. (Ezért adható el jól.) A modernitás mítoszai a saját életét élő kalandortól a saját halálát haló önpusztítóig ívelnek.

A mítosz az ébrenlétet teszi elviselhetővé, de a test ugyanazt álmodja még mindig. A test emlékezte az ipari ébrenlétnek is a legnagyobb ellensége, ahogy az elhagyott szerelmesnek.

A test újra divatos, de a kulturális test is termelt test, amíg a kultúrát *termeljük*. Felőlem megérthetjük a nemi szerveket is társadalmilag konstruált valóságként, de ha eközben egy átlag fiatal annyira aktív szexuálisan, mint a II. világháború előtti elődei, akkor lehet, hogy a korszerű elméletünk nem ér semmit. Mire jó a sok posztmodern akadémiai konzervpiacra termelt elmélethús, ha a legtöbb, amit eredményez, annyi, hogy a sápadt koffein- és nikotinfüggő fiatal egyetemistának olyan szagú lesz a teste, mint az egyetemi könyvtár fénymásolószobájának? Húskonferencia? Test-tanulmánykötet? Ne fogyassz szellemhúst, legyél szellem! Ne fogyassz test-teóriát, legyél test!

Hagyd el a várost! Délután vagy munka helyett, jelents beteget! Ne szólj senkinek, csak szállj fel egy vonatra, és menj el egy közeli, de kieső településre.⁴ Keress lézengő embereket, helyieket, beszélj velük. Ismerkedj, hódíts, törd szét a világot, és törj be az övékébe, ülj sokáig egy helyi presszóban, hallgasd az életüket, aztán gyere el és örülj, hogy nem vagy benne. Vagy irigyeld őket, és később közelítsd meg az új ideálot. Meglátod, hogy függő leszel, egyre többször csinálsz majd ilyet. Nem meséled el, amit tapasztaltál, mert a szavak gyilkolják az élményt: „Miért mentél oda, mi dolgod volt ott?” „Mit lehet ott csinálni?” „Van ott valami látnivaló vagy mi?” Fúj. A szellemtelenség testellenes, az élményed viszont a test öröme. Ujjong, talpra áll, felegyenesedik a tested, gondolkozni kezd, visszaad magadnak, vagyis: lélekké válik. A test is lélek, de te húsként tartod, termeled; munka-idő-test = görnyedő profit-hús, aztán szabadidő-test = piacra vitt illatosított, kikent, passzív szarvasmarha-hús.

Kevesebbet akarsz majd dolgozni, csak azokkal beszélsz, akik értik a szabadság nyelvét, testeket keresel és találsz. Lehet, hogy elkezditek építeni a szabadság társadalom-testét, de lehet, hogy nem. Nem kell szektáriánusan politizálni, az is csak elkülönít, eszme-konzerveket fogyasztasz, aztán te is eszme-hús leszel. Különben is „egyedül leszel kommunista” (Tiqun).⁵ Szerelmes meg csak másokkal leszel, úgyhogy a tested gyilkosa minden, ami mesterségesen elkülönít, szétideologizál, 19. századi terminusokban politizál funkcionáriussá (jobbos/balos/szocialista/liberális). *Ha nem tudod otthagyni a várost, soha nem fogod megszűlni a saját testedet se.*

De a falut is ott kell hagynod. A globális falu sokkal nagyobb lett, mint eredeti teoretizálása idején (McLuhan) volt. Nagyobb, agresszívabb, totálisabb. A munka után telefonját nyomkodó tömegek a ház előtt üldögélő egykori falusi öregekre emlékeztetnek, immár korra való tekintet nélkül. Digitális parasztok. Belterjesek, pletykások, gyanakvóak; keveset mozognak mind szellemi, mind testi értelemben - ezt

4 Ha messze utazol, megint csak konzervhússá válsz az átvilágított karámokból álló repülőtereken, a repülőgépek utashúst steril ételtárolókban tartó logisztikájában. A mozgás felgyorsulásával egy ponton túl meg is szűnik, ez az utazás vége (Virilio).

5 *Az eljövendő felkelés*, <http://rednews.hu/index.php/a-kozelgo-felkeles/639-az-eljovendo-felkeles>.

a kevés mozgást is jól kiszámíthatóan teszik meg: a piac számol velük.⁶ Tudjuk, hogy a gondolat mozgás: „A gondolat annyi, mint odamenni valakihez” (Wittgenstein). Itt nincs mozgás – mindenkire házhoz jön mindenki szennye előre megrendelve, a beállításoknak megfelelően. A közösségi háló társadalma az egyik lehető legkonzervatívabb világ. Megvan a saját apartheid-logikája, amivel rákényszerít, hogy ha nem használod, ne tudj mozogni offline sem. „Az új identitások a mi államaink az államban: a Facebook-profil alapján vesz fel a munkáltató (produkció), azzal lehet regisztrálni az online társskereső alkalmazásra (reprodukció), az ott kedvelt megosztások a véleményeink, és a sokak által, tömegesen posztolt tartalmak a közvélemény, amihez alkalmazkodunk, ha azt akarjuk, hogy barátaink »ismerősök« maradjanak (konformizmus).”⁷ Marginálissá kell hogy váljon életedben a falu világa, ha nem akarsz nyámmogó agyú tanyasi tökfilkó lenni. *Ha nem tudod otthagyni a falut, halva-született szellemet fogsz a világra hozni nap mint nap, és elkerül az élet.*

A város és a falu: időszámítások. A város idejét a bérmunka szervezi, a falu ideje az élet utáni eseménytelen szabad idő szférája. A két világ átjárja egymást, beledolgozik egyik a másikba: a dolgozó ember is facebookozik és a facebookozó ember is a gazdaságot pörgeti: reklámokkal találkozik, megosztja, víruszerűen terjeszti a hirdetési felületekként funkcionáló honlapokat. Az egyetlen felszabadító küzdelem az időért folyó harc. Minden baloldali aktivizmus, lobbi, program, ami nem ezt tekinti elsődlegesnek, hiteltelen. Nem az elosztás a legfontosabb kérdés, hanem az emberi élet, ami az idő rabszolgája lett. Nem „we are the 99%”, hanem „we are the 100%”, ugyanis mindenki az idő rabszolgája (Marx). Nem a pénz igazságos elosztása a cél, hanem a javaké – a pénz mint olyan felszámolásával a horizonton. Nem a teljes foglalkoztatás a cél, hanem a kötelező munkaidő csökkentése a bérezés szinten tartásával, majd a munka mint olyan felszámolása. Jó ötletek, ígéretes elképzelések bárhol jöhetnek, ezért kell ezt a problematikát kiszakítani az ideológiai gettóból, hogy ne csak anarchisták, anarcho-kommunisták tematizálják, hanem lehetőleg mindenki, mindenhol, mindig. Hiszen mindenki antikapitalista, csak van, aki még nem tudja. Mindenki hús és test akar lenni.

Ez az írás öltözet. A szellemed magára ölti, felpróbálja, tesz benne pár lépést, esetleg elbizonytalanodik, leveti, bevágja a sarokba. Aztán rájön, hogy rosszul vette fel, megpróbálja újra, elmegy benne valahova, tetszeni fog valakinek vagy nem, mindegy, neked jólesik minden reakció, szereted a ruhád, egyre többet van rajtad. Rongyosra hordod, elszakad. A testedre kell szabnod utána a sajátodat, de ehhez előbb testté kell válnod.

6 A személyre szabott hirdetési/értékesítési stratégia a 20. századi szubjektum genezise, lásd *The Century of the Self (Full Documentary)*, <https://www.youtube.com/watch?v=eJ3RzGoQC4s>.

7 BALOGH Dávid, *A forradalmi nem-szubjektum története. Az identitás visszautasítása mint stratégia a későkapi-talizmus kritikáiban*, Magyar Filozófiai Szemle 2016/4., 128.